

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRESSOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNEA în Brașov și la următoarele birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duke Nachf. Max. Augenthal & Emerich Lesser, Heinrich Schalek. Rudolf Wasso. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldberg, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INȘERTIUNILOR: o soriță garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicării mai dese după tarif și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o soriță 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colecțori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Tergul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 30.

Brașov, Miercuri 9 (21) Februarie.

1900.

Remediul „împăcării“.

Monarchia noastră dualistă a intrat erăși într'un period al împăcării. In partea de dincolo a ei se țin conferențe de înțelegere și se fac încercări serioase de împăcare de către factorii diriguitorii ai statului. In partea de dincoace se face împăcare cu vorba, cu frase góle, carí nu sunt sprijinite prin nici un fapt real, și ici colo cu câte-o definițiune teoretică a statului național unitar maghiar, in care toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, confesiune și clasă se potă trăi in pace și dragoste, ca in sinul lui Avram.

Deosebirea e mare de tot, dér fapt este, că și dincolo și dincoace e lansat curentul de împăcare. Esistă de sigur inalte rațiuni de stat, carí fac să apară necesară o împăcare a popórelor monarchiei in timpuri atât de incurcate și nesigure, ca cele de astăzi. Numai că unul privesce lucrul într'un fel, celalalt într'alt fel și, firesce, că nisuinta ambelor guverne dualiste este de-a puté să ajungă la o împăcare cât mai efțină.

Adecă ar mai fi să marcăm și împrejurările diferite politice din Austria și Ungaria, însă acestea sunt prea bine cunoscute, și pentru priceperea lucrului nu-i de lipsă a se mai reaminti faptul caracteristic, că pe când in parlamentul din Viena tóte popórele, de a căror împăcare se tratéză astăzi, sunt reprezentate mai mult séu mai puțin după drept și după cuviință, pe atunci in parlamentul din Pesta dintre tóte naționalitățile nemaghiare sunt reprezentați in dietă numai cele două sute de mii de Sași din Ardeal.

Să vedem acum mai întâiu, cum stau șansele înțelegerei și ale împăcării in Austria.

Conferența de înțelegere dintre Germani și Cehi, care și-a început lucrările de două săptămâni, n'a ajuns până aici la nici un fel de soluțiune, fiă generală, orí parțială. Așteptările puse in ea nu s'au implinit; nu s'au putut înțelegere nici asupra cestiunilor de litigiu național in întregul lor, nici asupra condițiunilor unui armistițiu. Tot ce s'a dobândit este, că s'a sėvirsit o apropiare de vederi însemnată cu privire la limba oficială a autorităților autonome, precum și in cestiunea reformei legii electorale pentru dieta Boemiei și in cestiunea Curiilor. O înțelegere definitivă însă nu s'a putut stabili nici in aceste puncte.

Intr'aceea se ivesc nouă puncte negre pe orizontul nisuintelor de aplanare și de împăcare a divergențelor, menite a garanta in viitor pașnică activitate a parlamentului central. Până la întrunirea „Reichsrath“-ului conferența de înțelegere abia va mai puté țině 2-3 ședințe și deja este pericol, ca aceste ședințe să fiă cele din urmă și ca de-odată firul tratărilor de înțelegere să fiă rupt. Deputații cehi amenință

adecă scurt și cuprinđător, că vor continua obstrucțiunea, decât nu se va restabili limba internă oficială cehică.

Sămbătă au avut o convorbire delegații cehi cu președintele comitetului dreptei, d-l Jaworski, ventilând cestiunea, decât Cehii mai pot merge cu majoritatea din cameră, orí nu. Se vede, că au întâmpinat din partea lui Jaworski óre-carí difficultăți a procederei lor plănuite, căci reprezentanții clubului cehic au declarat, că și ei doresc a sustině legătura și solidaritatea cu drėpta, dér in cazul amintit vor fi siliți a persevera in opoziția cea mai înverșunată.

Este de mare gravitate hotărira această a Cehilor și, decât nu-și vor schimba'o in momentul din urmă séu nu li-se va satisface pretensiunea relativ la limba oficială interioară, atunci continuarea obstrucțiunii din parte-le va însăpri crisa in asemenea mod, încât va puté să aibă consecențele cele mai fatale pentru monarchia nu numai in privința politică, ci și in privința economică și financiară.

Pre când așa-dér in partea austriacă a monarchiei încercările de înțelegere și împăcare, deși n'au de-ocamdată prospecte de-a da rezultate favorabile, totuși constitue un progres in direcția de-a face posibilă o pacinică conviețuire a popórelor statului in interesul consolidării sale, — pe atunci glasul de împăcare, ce răsună in Ungaria odată la prânzul episcopului din Arad, altă-dată in dietă, când vine vorba despre naționalități și despre raporturile lor cu „nația alcătuitoare de stat“, vestesce, că acea împăcare, după care rívnesc atât de mult cei ce printr'ėnsa speréză a scăpa de o grea îndatorire și răspundere, este un copil născut mort, care nu póte să înainteze cu nimic cauza bunei înțelegeri, ci trebuie curēnd delăturat și îngropat, ca să nu umple aerul cu miasmele putrefacțiunii.

Am đis și dicem, că orí cât de mari ar fi încercăturile in Austria, orí cât de difficultăți ar fi acolo rezolvarea problemelor, Austriacii tot merg înainte. In Ungaria însă nu numai, că in cestiunea cea mai de competenă a înțelegerei între factorii, carí forméză baza statului, lucrurile nu merg înainte, dér regreséză chiar in mod înspăiměntător și, când se va trezi odată șleahta jidano-maghiară din desastrul cumplit, cel pregătesce statului ungar, aștând mereu ura și fanaticismul in contra popórelor lui nemaghiare, atunci va fi póte prea târziu pentru orí-ce remediu.

Administrația in Ungaria. „Budapesti Hirlap“ vorbind despre discussiunile din cameră asupra reformei administrației, face într'un articol următoarele constatări: „Administrația maghiară a rémas tot cea vechiă, in care însă decât fișpanul nu vré, nu esistă nici drept de stat, nici drept cetățenesc, nici libertate, nici lege și nici dreptate... In Ungaria nu esistă sistem admini-

nistrativ... Vicespanii arată in rapórtelor anuale, câte mii de pașapórté au dat, și adaug, că mulți au fugit din țară séu ca, au urmat pe soții lor cu pașapórté false. Poți vedé la fiă-care stațiune pe gendarm, acest paznic înarmat al guvernării interioare maghiare și al libertății, cum înșgardă pe bieții drăcușori, cum îi descóse cu vorba și, decât nu le află in ordine pașapórtul, îi escortéză in satul lor, unde nu mai au nici casă, nici pământ, nici vite, căci le-au vėndut pe preț de nimic imigrantul galician, pe care gendarmii înspăiměntători nu l'au putut opri, ci l'au lăsat să trecă peste graniță“...

Procesul dela Baia-de-Criș.

(Discursurile apėrătorilor.)

După-ce acușaii și-au rostit vorbirile de apėrare au urmat discursurile apėrătorilor. Judecătorul a dat mai întâiu cuvėntul d-lui avocat Teodor Pop, apėratorul acusatului Steer.

D-l Teodor Pop spune cam următoarele: Nu înțeleg cum d-l judecător mai așteptă dela mine apėrarea, când chiar densusul detrage cuvėntul apėrării in fie-care clipă și astfel suprimă cu totul libertatea cuvėntului înaintea legii. Fiinđea din purtarea atât de volnică față cu acușaii m'am convins, că nu pot desvolta apėrarea mea, voi spune numai câte-va cuvinte la înțeles pentru on. judecătoria.

In ce privesce §. 174, este imposibil să se aplice preamării lui Iancu. Nici un procuror, nici o judecătoria, nici gendarm și nici guvern, scurt đis nimeni nu are dreptul și competența de a spune verdict asupra aceluși erou, care a fost strălucit judecat de forul singur competent al istoriei și care a dat sēmă de faptele sale Celui de Sus.

Cineva, de pildă, póte spune, că Kosuth a fost om de omenii séu că nu a fost. Îi admiteți d-vóstră, d-le judecător, competența? (Haritate generală in public).

Judecătorul: Mă rog să nu ridiculizezi pertractarea.

Apėrătorul: Tod. Pop: Publicul ride, nu eu. E tréba lui. Eu nu-s polițai să-l îndrum la ordine.

Se mai citéză in acușă §. 191, pretesându-se, că tinerii ar fi comis in biserică lucrul grozav, anume „vállás háborúság“, — „rėsbóire religioasă“. (Haritate mare in public. Judecătorul nu mai póte de mânia.) Ei bine, martorii chiar ai procuraturii dovedesc absoluta netemeinicia a acestei acușe.

In ce privesce tricolorul de pe cunună, și procurorul și judecătorul ar trebui să șoie, că acela e tricolorul nostru al Románilor din țera asta, al vechiului Ardeal, ér nu tricolorul Romániei. Acesta o șoie fiecare om de drept, decât o șoie. (Haritate)

Atâta am đis, pentru a dovedi in câte-va cuvinte cât de fără basă și cât de tras de pěr e acest proces, in care nu se póte aduce, după lege, un verdict de condamnare.

D-l Francisc Hossu-Longin, apėrătorul acusatului G. Novacovici, spune cam următoarele: Din capul locului trebuie să declar, că mă află într'o poziția cu totul curioasă: și gree și ușoră in același timp. Grea, pentru-că acușă procurorului e atât de nesistematică, nejuridică și confusă, încât ca apėrător nu știu de unde să prind firul și de fapt ce să-i răspund, fiinđ-că n'a concretizat nimic. De altă parte este ușoră, pentru-că absolutamente procurorul n'a adus nici o dovadă pentru sustinerea acușei făcute la procuratura din Deva.

(Aici d-l apėrător a luat pe rėnd tóte acușele ridicat și le-a răsfrंस cu argumente juridice, arătând cât sunt de netemeinice, nelegice și fără nici un preț juridic).

Insistând in special asupra figurii istorice mărățe a lui Iancu, d-l apėrător face o caldă și entusiastă pledoară. Dovedesce, că tóte câte se comit in revoluțiunii ideale, ca revoluțiunea lui Iancu, nu se pot clasifica drept delicté séu crime ordinare. Singurul for competent este și póte fi numai istoria, care nu se póte aduce in bara judecătoriai.

In ce privesce special pantlica tricoloră de pe cunună, las' că aceea nu este strănă, țoi de secol colorile și insigniile poporului român, ea nu se póte face obiect de delict din simplul motiv, că până in ziua de astăzi nu esistă nici lege, nici ordinațiune, care să preciseze stindardele și nici chiar emblema țerei. E us, dér nu-i lege, ca anumite colorii roșu-alb-verde să fiă pretinse exclusiv drept colorii ale statului.

Fiinđ-că, decí, nu esistă nici o dovadă acceptabilă, nici rațională, nici juridică in contra acușaiilor, — termină d-l apėrător, — pot aștepta cu liniște verdictul judecătoriai.

D-l Dr. St. C. Pop, apėrătorul acusatului Scurtu, đice, că nu e bine din partea on. judecătoriai să suprimé cuvėntul de apėrare. Principiul justiției trebuie să fie in prima lină descoperirea adevărului, ér nu împedecarea abaterii dela obiect. Pentru descoperirea adevărului trebuie să se deé libertate și desvoltării acușei, pe care on. judecător a împedecat'o in desfășurarea motivelor, și acușaiilor carí au fost împedecat'i a vorbi, și apėrătorilor. Trece la combaterea acușei și a șș-ilor ei, dovedind cu argumente juridice, istorice și logice, că nu esistă nici un substrat de drept pentru acușă. Arătând netemeinicia absolută a acușei delictului contra religiei, acușă complet rėsturnată prin fasiunile martorilor, d-l apėrător se ocupă mai pe larg cu §. 174, in baza căruia acușă presentă ca delict preamării lui Iancu.

Ar fi trebuit să probeze acușă — spune d-l Dr. Pop — că Iancu a comis in viața lui vre-un delict séu vre-o crimă. Dér n'a probat nimic, pentru-că pur și simplu e imposibil să probeze. Iancu a fost erou și martir, el póte și trebuie să fie preamărit. In muzeul maghiar de relicvii din Arad se află un portret al lui Iancu. Pe acest portret cineva a pus scari, ér jos a scris „Sic transit gloria mundi“. Cu alte cuvinte, acel om — evident Ungur — a reproșat Románilor, că ar fi uitat pe Iancu. Ei bine, acum vine procuratura ungrėscă și ne acușă pentru-că l' preamărim.

Acesta nu e justiția, este pasiune, este politică. Dér cu asemenea arme n'are să lupte judecătoria, a cărei datorință primordială e să se folosescă numai de oțelul legii in procedurile sale. Să fugă justiția de pasiune, fiinđ-că revoluția franceză ne arată atât de grozav cum pasiunea dominantă in justiția făcea pe tată să-și ducă la ghilotină fiul... Ér Avram Iancu sé nu fiă adus la bara justiției, care nu e competentă, de-o-rece acest erou a fost judecat in chip strălucit de Atot-Judecătorul și de forul istoriei.

Fapta acușaiilor nu constitue nici un delict. Din contră, decât procuratura și judecătoria au ceva cu acești tineri bravi, atunci nu pedėpsă, ci laude ar trebui să le dea. Căci tinerii aceștia propagă in nenorocita noastră țără idealul, preamărirea celor mari și virtușii. In fie-care an, tinerii maghiari peregrineză la morməntul lui Kosuth și a altor Maghiari dela 48, ba cântă și „Szózat“-ul in biserică, — dér totuși nimeni nu s'a găsit să le facă din acestia un cap de acușaii.

Decă judecătoria consideră ca delict și pietatea, se produce un precedent foarte periculos și desastruos acestei țeri. Justiția nu trebuie să-l producă. Aplicarea §-ului 191, in ce privesce actul de pietate al tinerilor, pare o ironie. N'are aplicarea asta nici o basă de drept și nici o esplicare justă. In biserică, acusatul Scurtu, clientul meu, a vorbit creștinesce, ca un cunoscător și credincios al preceptelor religiunii. Dér eu

pus din 80,000 de bucăți și cântă cea mai complicată muzică de concert.

Va mai fi de vedut la expoziția și cel mai mare butoi de pe lume; cuprinde încă odată p'atata ca butoiul cel mare dela Heidelberg; înăuntrul lui se vor da prânzuri cu o sută de tacâmuri. Interiorul butoiului e decorat ca o sală festivă a unui vechiu castel. Butoiul a fost construit în Nancy.

Va mai cuprinde expoziția și cea mai mare sală a lumii, c'un spațiu pentru 15,000 de persoane, care pot sedea pe scaune ridicate și împărțite în mod amfiteatralic.

Un *telescop-mammuth*, care a costat 240,000 corone și care mărește de 10,000 de ori, va fi postat lângă un ceasornic care singur cântărește 200 de tone.

Un *scrânciob* va oferi celor, cari vor cuteza a se folosi de el, într'o secundă o vedere asupra întregului Paris.

Pentru automobile și velocipede sunt publicate prețuri în valoare de 100,000 corone. O clădire deosebită va fi dedicată acestui despartământ.

Va fi de vedut și un vulcan, ce revărsă adevărată lavă. *Aquariul* va conține cea mai grandioasă colecțiune de pesci etc., care a fost vedută vre-odată.

Intre obiectele practice espuse se vor distinge *ilustrațiunile industriilor*. Fiă care fel de fabricațiune se poțe urmări până în cel mai mic detaliu. Produciunea postavului începe cu urma de oi, care este păzită de un cioban și se termină cu hainele gata.

Intre statele externe Rusia este cel mai însemnat expozant. Deja acum se poțe vedea între obiectele ei o cartă a Franței, pe care departamentele (districtele) sunt din iaspis de diferite colori, marea din *lapis lazuli*, orașele din pietrii scumpe. *Siberia* va fi reprezentată pentru prima-ora într'o expoziție, și adecă printr'o uriașă panoramă, care va înfățișa noua cale ferată și ținuturile, unde duce (mai cu sémă ținuturi barbăre). În Rusia guvernul cheltuesește 5 milioane de corone pentru participarea la expoziție.

Imperatul Wilhelm trimite la Paris întréga colecția de relicuii, care se păstrează dela Frederic cel Mare, toate tesaurele literare și de artă franceze, ce le posedă Germania.

Prințul de Wales e însuși comisarul expoziției pentru Anglia și coloniile britanice. Este singurul principe, care se întrepune în persoană pentru reușita expoziției.

Biblioteca în Șomcuta mare.

Apel.

Folosul bibliotecilor pentru luminarea și înaintarea unui popor este în genere recunoscut de totă lumea. De aceea vedem, cu câtă rivă se lucră astăzi la tôte poporele spre lățirea acestor adevărate școle a vieții practice. La noi, Români, încă vedem cu bucurie în privința această o pornire sănătoșă, așa dîcînd pe întrecute, mai ales în acele locuri, unde nu lipsesc bărbații conducători, cu inimă adevărată pentru binele neamului nostru românesc. Și bine ar fi, decă tot satul și-ar avé biblioteca sa poporală, căci fără bibliotecă, idealul la care țintim cu școlele noastre populare îl putem considera aproape numai ca o utopiă. O dîc această cu totă firmitatea și basat pe lungi experiențe câștigate în viața practică.

Decă însă neîndurata de sărăciă ne pune piedecă cu înființarea bibliotecilor în fiă-care sat, nimic nu ne poțe escusa dela datorința ce o avem, de a înființa aceste foculare de cultură pentru poporul nostru barem în centrele ținuturilor românești, bună-ora cum e și Șomcuta-mare. În această convingere și pîtruns de acest adevăr, subscrișul înainte de această cu câțiva ani, pe când eram încă în serviciu, am oferit un număr frumuseș din cărțile mele în preț de peste 50 fl., cu cari s'a pus aici baza unei bibliotecă, ce astăzi constă din 250 de opuri și e proprietatea „Reuniunii române de cântări a plugarilor din Șomcuta-mare“.

Sentimentul și dorul de a ceti la poporul românesc din Șomcuta și jur e atât de dezvoltat, încât opurile, de cari dispunem în biblioteca noastră s'au cetit și recetit; ér reuniunea nu dispune de așa mijloace, ca să poțe provédé biblioteca cu opuri

după recerînțele noastre. Bine însemnat, că Șomcuta-mare e și astăzi capitala naturală a fostului Chioar, cătră care graviteză și vor gravita pururea cele 92 de comune din jurul ei.

Etă causa, care mă face a ruga pe on. public român să binevoescă a dona bibliotecăi noastre diare, opuri și ori-ce scrieri, siguri fiind, că prin această faptă nobilă și națională vor contribui la cultivarea nămalui nostru românesc.

Ofertele maritimose sunt a se adresa subscrișului, ori Reuniunii române de cântări în Șomcuta-mare (Nagy Somkut. Comit. Szatmár).

Șomcuta-mare, 15 Februar 1900.

Elie Pop,

inv. pens. și cond. cor. plug.

Dare de sémă și mulțămītă publică.

Năsăud, 14 Febr. 1900.

Corpul didactic dela șoola fundatională elem. pop. de băeți și fetețe din Năsăud, precum în anul trecut așa și în anul acesta, a arangiat la 3 Februarie a. c. în spațioșă sală a gimnasticeei dela gimnasiul superior fundational din loc o petrecere cu joc pentru copii în scopul ajutorării copiilor sărăci dela această șoolă: cu cărți, rechisite de scris, material pentru lucrul de mână, vestminte etc., la care petrecere a participat un public forte numeros atât din loc, cât și din jur.

Succesul material al acestei petreceri a fost peste așteptare favoritor constatându-se: Venitele în total cu 349 cor. 54 fl. (174 fl. 77 cr.), speșele în total cu 74 cor. 82 fl. (37 fl. 41 cr.). Venitul curat 274 cor. 72 fl. (137 fl. 36 cr.); care s'a transpus Direcțiunei șolei spre scopul amintit.

Cu ocașunea acestei petreceri, conform conspectului de cassă, s'au făcut următoarele suprasolviri:

I. Șerban 60 fl., Iosif Ulrich 6 cor. 20 fl., M. Linul 2 cor., G. Sencea 20 fl., P. Lup 1 cor., N. Anthon 1 cor., Markus Pollak 2 cor., Vas. Petri 6 cor. 60 fl., G. Scridon 80 fl., Alesi Josefina 1 cor. 20 fl., I. Gheție 1 cor., Kaufmes M. 60 fl., Bodó Kálmán 1 cor., Dr. E. Filipan 5 cor. 20 fleri, Jüugling I. 1 cor., Firtos D. 1 cor., Halász 1 cor., Wolf I. 20 fl., Szatmári Jak. 1 cor., G. Micula 1 cor. 60 fl. A. Precup 60 fl., Gaja 40 fl., A. Halița 1 cor. 60 fl., d-na Balan 1 cor. 40 fl., Brecher Hersch și Brand M. 5 cor., Teodor Simon 20 fl., Ioan Ilie 20 fl., N. Ienciu 2 cor., A. Ionașcu 60 fl., Inoze János 60 fl., P. Tofan 1 cor., Emil Fetti 8 cor., I. Pécuaru 1 cor., M. Cattul 1 cor., Octaviu Doei 1 cor., G. Mihalea 1 cor., I. Seni 2 corone.

Fără a participa la petrecere au binevoit a contribui în favorul acestei petreceri răscumpărându-și invitările următorii:

M. Grigoriță 1 cor., C. Anton 1 cor., I. Nescuțiu 2 cor., Miklos Antal 2 cor., Dr. I. Pop 4 cor., G. Plesos 2 cor., Luiza Kirtsch 1 cor., I. Mureșianu 1 cor., G. Bancu 1 cor., P. Neamțu 1 cor., C. Pop 1 cor., G. Svințiu 1 cor., Gr. Neamțu 50 fl., T. Scridon 30 fl., Fon Dezső 1 cor., Wermesch W. 1 cor., d-na Sacaciu 4 cor., I. Pop prof. 4 cor., Fridrich Müller 2 cor., S. Leonte 1 cor., G. Drăgan 2 cor., T. Irimieș 2 cor., N. Pop 2 cor., A. Candale 2 cor., L. Coșbuc 2 cor., T. Cattul 2 cor., Andron Petri 40 fl., G. Crăciun 40 fl., Bedő Dénes 2 cor., Dr. P. Tanco 2 cor., Dumitru și Ioan Tomaș 2 cor., R. Densuşan 1 cor., A. Pop 2 cor., St. Puica 2 cor., T. Hontila 1 cor. d-na E. Stef. Bodin 4 cor., d-na I. Domide 1 cor., G. Domide 1 cor., Dr. G. Linul 6 cor., Dr. Demetriu Ciuta 10 cor., Dr. L. Scridon 1 cor., A. Roșiu 2 cor., Gr. Scridon 2 cor., Dr. I. Malaiu cand. de adv. 1 cor., Dr. V. Onişor 1 cor., Drd. D. Login 2 cor., E. Dan 1 cor., Haltrich Károly 2 cor., I. Dologa 1 cor., M. Mihaleașu 4 cor., Dr. Al. Pop 2 cor., „Comerciantul“ 5 cor., Schenker M. 1 cor., E. Domide 1 cor. 40 fl.

Cu această ocașione, corpul didactic își ține de sântă datorința și pe această cale a exprima cea mai profundă mulțămītă maritimoseșorilor contributoři, cari având în vedere nobilul scop, n'au pregetat a alerga cu binevoitorul lor obol.

În deosebı aduce mulțămītă P. T. D-ni Dr. Ioan Pop vicar, Dr. Emil Filipan protomedic onorar comitatens și medic cercual, Vasile Petri prof. prep. em., Gavrilă

Scridon prof. gimn., Iosif Ulrich inginer și dir. de bancă, Emil Fetti comerciant, membrilor senatului școlastic și membrilor primăriei comunale din loc, cari au binevoit a subscrie lista de invitare, ca patroni ai acestei petreceri, contribuind astfel moral — și materialmente la reușita atât de îmbucurătoare a petrecerei.

Tot odată deosebită mulțămītă aduce stim. dómne Leopoldina Fetti, care pregătind un frumos lucru de mână spre acest scop, în séra petrecerei l'a valorizat cu 54 cor. 80 fl., care sumă întréga a transpus'o la cassă; pe lângă această a mai dăruit pentru arangatori 6 cocărți frumose.

Mai departe mulțămītă se aduce stimatelor d-șore: Otilia Filipan, Lucreția Moșil și Helena Tofan, celei dintăi, pentru-că în séra petrecerei cu o deosebită bunăvoință și energiă a conclucrat la valorisarea favorabilă a lucrului de mână pregătit de d-na Fetti, acestor din urmă, pentru-că au pregătit și dăruit mai multe cocărți pentru patronii petrecerei; în fine comerciantului Markus Pollak, care a dăruit spre scopul luminării salei de joc 7 pachete lumini.

În legătură cu această dare de sémă, corpul didactic își ține de plăcută datorința a aduce și pe această cale la cunoscința on. public, că Reverendissimul domn Dr. Ioan Pop vicar foraneu episcopesc în Năsăud — pe lângă sprijinul material și moral amintit mai sus — cu ocașionea onomasticeei sale din anul curent a mai dăruit tot spre scopul ajutorării copiilor sărăci dela această șoolă 12 corone, care esemplu deja a și început a fi urmat și de alți inteligenți din loc, pentru care început salutar, îl rugăm, ca să binevoescă a primi și pe această cale cea mai profundă mulțămītă.

Sperăm, că acest demn început pentru crearea unui fond de ajutorare a copiilor miseri dela această șoolă va afla răsunetul dorit și la alți sprijinitori ai acestei cause. Fiă!

Corpul învățătoresc al șolei fundatională elem. de băeți și fetețe.

Literatură.

La Sibiu a început să apară o nouă revistă, intitulată „Pedagogia nouă“, al căreia redactor, proprietar și editor este d-l Dr. Petru Span. Revista apare în fascicule lunare de câte 1½ côle și se poțe abona numai pe jumătate de an. Abonamentul pe an 5 cor., pentru străinătate 8 franci. Fasciculul I, ca număr de probă pentru Ianuarie, a apărut cu următorul cuprins: Cătră învățătorii români de redactorul, Un orfelinat român, de Dr. P. Span, Lecții de psihologie: a) Reprezentări. Noțiunea lor, împărțirea lor, b) Intunecarea și reproducerea ideilor, de Dr. P. Span; Corespondența învățătorilor, de Amicus; Comunicări dela șoola de aplicație; Notițe vesele; Recenziuni; Însemnări; Corespondența foi.

În tipografia „Gutenberg“ Joseph Göbl din Bucuresci a apărut „Capitole din didactică limbă germane. *Grillparzer* în liceul român“, de George Bogdan-Duica, profesor la gimnasiul Cantemir în Bucuresci.

În Tipografia Archiepiscopescă din Sibiu a eșit de sub tipar: „Cronica notarului anonim al regelui Bela. Faptele Ungurilor. Tradusă din limba latină de Mihail Beșan notar public reg. în Lugos“. Editura Asociațiunei. Opul costă 3 corone, plus 10 bani porto. Se află alăturată la op și o hartă a Ungariei vechi, compusă de d-l M. Beșan după datele croniceei notarului anonim al regelui Bela.

Pentru memoria lui Avram Iancu. Sub acest titlu a apărut în broșură separată cunoscutul „Apel dat cătră ministrul de interne Desider Perczel prin d-l adv. Dr. Amos Frăncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu“. Cu patru adexe. Se vinde 1 exemplar cu 1 coronă plus 6 bani porto. Venitul acestei broșuri, din care se găseșc de vânzare câte-va exemplare și

la Tipografia A. Mureșianu din Brașov, e destinat pentru înfrumusețarea cimiteriului din Tebea.

ULTIME SCRRI.

Londra, 19 Februarie. Generalul French vizitează terenul spre nord dela Kimberley. Nu este cunoscut încă în ce direcție s'a dus Cronje cu cartierul său principal.

Bruxella, 19 Februarie. Buri consideră situația la frontiera statului Oranje ca fiind favorabilă. Ei asigură, că au eschis cu totul pe Roberts de pe terenul de operațiun. Buri dominéază Capland până la De Aar și au ocupat calea ferată, ce duce la Capetown. Generalul Cronje și-a întărit pozițiunea pe drumul, ce duce la Bloemfontein, care-i dă posibilitatea, a sta față cu armata întréga a lui Roberts.

Londra, 19 Februarie. „Times“ scrie: Până nu vom sci, ce s'a întâmplat cu armata lui Cronje, nu putem spune o judecată definitivă asupra succesului lui Roberts.

Londra, 19 Februarie. Din Modder-River i se anunță lui „Times“, că ariergarda lui Cronje, care duce cu ea o miie de cară, a atacat Kilpdrift și Drietpart.

Lui „Standard“ i se anunță din Jacobsdal, că la 16 l. c. 1400 de Buri au atacat ariergarda armatei principale englese. Buri au venit cu mare grabă de cătră Colesberg și li-au succes a lua câte-va cară englese. Câți-va Englesi au cădut.

Buri în retragerea lor ocupă una după alta înălțimile, ce dominéază drumul spre Bloemfontein.

EDICATIA.

Scrisóraa unui fu de bur. „Kreuzzeitung“ din Berlin publică o scrisóra, pe dire un copil de 10 ani, fiu al unui Burcan districtul Middelburg (Transvaal), a scris'o și a trimis'o fostului său profesor, care acum este domiciliat în orașul Capetown. Scrisóraa are următorul cuprins:

„Wunderfontein“, 27 November 1899. Stimate d-le profesor! Ți-am primit scrisóra, pe care mi-ai scris'o la 2 November. Noi suntem cu toții bine și sănătoși, și acestea țile dorim și d-tale. Aici nu este mai nimic nou, ce să-ți scriu. Pe la noi a plouat mult, dér acum ér s'au scut pământul. Femeile au început să are, căci bărbații sunt duși cu toții la rășboiu. Cafrii ascultă de ele, ca și de bărbați. Englesii cad ca furnicile, ou tôte că vin câte 12000 la 4000 de ai noștri. Noi vom învinge, deși avem numai 2 tunuri și ei au forte multe, căci Dumnezeu este comandantul trupelor noastre și el va învinge cu noi împreună Dumnezeu să te țină și pe d-ta în cea mai bună sănătate. Tata și frații mei sunt în rășboiu, dér sper să se întorcă în curând sănătoși acasă și atunci mi-ar plăcé să vii și d-ta, ca să fim împreună. Te salut eu precum și mama, frații și surorile mele.“

Acastă scrisóra este o descriere fidelă a împrejurărilor, în cari trăesc acesti luptători ai libertății, precum și soțiile, frații și copii lor.

Cum se împodobesc Sultani?

Sultanul din Iahore pôrtă pe imbrăcăminte sa diamante în preț de peste 50 milioane corone. Gulerul hainei, epotele, cordonul și pe mâneci strălucesc pietrele cele mai prețioșe. Brasletele sunt curate din aur și degetele sunt încărcate cu inelele cele mai scumpe. Mănerul și lalul saibiei sale e decorat cu petri scumpe. Sultanul din Baroda, în India, are un lanț la gât în 5 șire și cu 500 briliante, între cari unele sunt de mărimea alunelor. Șirele de sus și de jos sunt de smaragde de aceeași mărime.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

*) Onor. Redacțiunii ale diarelor noastre naționale sunt respectuos rugate a publica acest apel.

CĂLINDARUL PLUGARULUI

pe anul visect 1900.

se află de vânzare la

Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sărbătorile și alte zile schimbătoare, calculul sărbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, târgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurască și Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea războiului pentru neatarnare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poezie de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, In șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. In partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce să facă părinții, ca să-și ferescă copiii de orbi; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiu, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povește prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vânzătorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.55
Renta de corone ung. 4%	94.15
Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%	100.60
Impr. căil. fer. ung. in argint 4 1/2%	99.90
Oblig. căil. fer. ung. de est. l. emis.	99.40
Bonuri rurale ungare 4%	93.60
Bonuri rurale croate-slavone	64.—
Impr. ung. cu premii	162.35
Lesuri pentru rog. Tisei și Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	99.90
Renta de hârtie austr.	99.85
Renta de aur austr.	98.95
Lesuri din 1880.	137.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară	126.40
Acții de-ale Băncii ung. de credit	187.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit	236.—
Napoleonori	19.27
Mărci imperiale germane	118.17 1/2
London vista	242.50
Paris vista	96.27 1/2
Rente de corone austr. 4%	99.60
Note italiene	89.80

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Februarie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.88	Vând.	19.—
Argint român. Cump.	18.40	Vând.	18.60
Napoleonori. Cump.	19.20	Vând.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vând.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	2.54	Vând.	2.60
Mărci germane Cump.	11.90	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	23.42	Vând.	—
Serie. fonc. Albina 5%	202.—	Vând.	203.—

Nicu A. Popovici
 Doctor în drept,
 avocat.
 Bucuresci, Strada Dionisie 58.

„Gazeta Transilvaniei“
 cu numărul 10 fil. se vinde
 la librăria Nic. I. Ciureu și
 la Eremias Nepoții.

„SĂLĂGIANA“

Institut de credit și economii societate pe acții în ȘIBOU.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Sălăgiana“, societate pe acții, în virtutea § ului 19 din statute se invită la

A II-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în ȘIBOU (Zzibó) la 12 Martie 1900 st. n. la 10 ore a. m. în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere asupra computului anual și al bilanțului.
2. Stabilirea bilanțului, fixarea dividendelor și distribuirea profitului.
3. Determinarea scopului spre care este a se întrebuița suma stipulată in § 101 punct f) din statute.
4. Fixarea prețului marcelor de presentă.
5. Ridicarea capitalului social.
6. Propunerile prezentându-se în sensul §-lui 32 din statute.
7. Esmiterea unei comisii de 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

ȘIBOU, la 5 Februarie 1900.

Direcțiunea.

Se atrage atențiunea D-lor acționari la următoarele dispozițiuni din statute :

§ 22 La adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin jumătate de an mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală au depus acțiunile lor, eventual și documentele de plenipotență la direcțiunea institutului respective la locurile desemnate de direcțiune. Acțiunile depuse la locurile desemnate se vor lua în considerare numai în-cât reversalul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

§ 23. Dreptul de vot se poate exercita în persoană ori prin plenipotențiat, care însă numai acționar poate fi. — Minorenii se reprezintă prin tutorii naturali ori legali, curanții prin curatori, corporațiunile morali prin plenipotențiați. In aceste cazuri reprezentanții pot fi și neacționari.

§ 24. Acționarii au în adunările generale până la număr de 5 acții — după fie-care acțiune — dela 5—10 acțiuni după două; — dela 10 acțiuni in sus tot după 5 acțiuni un vot. Totuși mai mult de 20 voturi nu poate avea nici un acționar.

In ședința plenară direcțională ținută în 5 Februar 1900 st. n. pentru locuri de autenticitate în scopul depunerilor acțiunilor pe durata adunării generale s'au desemnat (ales) instituturile de credit și economii: Albina, Victoria, Silvania, Economul, Patria și Oravițiana.

CONTUL BILANȚULUI

ACTIVE				PASIVE					
	florini	cr.	Cor. fil.		florini	cr.	Cor. fil.		
Cassa în număr	3228	37	6456	74	Capital social	90000	— 180000	—	
Cambii escomptate	90203	33			Fond de rezervă	927	76	1855	52
„ cu acop. hipotecară	38024	50	128227	83	45	05	90	10	
Credite de cont-curent	35391	22	70782	44	Fond de pensiuine	45	05	90	10
Imprumuturi hipotecare	36321	—	72642	—	Depuneri spre fructificare	36764	33	73528	66
Giro-conto	264	41	528	82	Cambii reescomptate	70807	—	141614	—
Cheque-conto	2807	34	5614	68	Dividende neridicate	390	—	780	—
Hârui de valere	480	—	960	—	Interese trans. anticipate	1737	74	3475	48
Interese trans. restante	1096	93	2193	86	Creditorii	640	85	1281	70
Mobiliar	747	14	672	43	7528	64	15057	28	
după amortisare de	74	71	672	43	1344	86			
Debitorii	351	84	703	68					
	20884	37	417682	74					

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI

EȘITE			INTRAȚE						
	florini	cr.	Cor.	fil.		florini	cr.	Cor.	fil.
Interese de depuneri	1677	32	3354	64	Interese dela cambii	8309	62	16619	24
Contribuția directă și comunală	1663	81			Interese dela imprumuturi hipotecare și Cont curent	6140	88	12281	76
Contribuția după interesele de dep.	151	96	1815	77	4439	17	8878	34	
Marce de presentă	241	—	482	—					
Chirie	150	—	300	—					
Salare	3040	—	6080	—					
Spese curente și porto	720	61	1441	22					
Interese de reescompt.	3641	62	7283	24					
Amortisare din mobiliar	74	71	149	42					
Profit curat	752	64	15057	28					
	18889	67	37779	34					

Jibou, 25 Ianuar 1900.

D. Suciu m. p.,
 director executiv.

Iosif Orga m. p.,
 contabil.

Georgiu Pap m. p.,
 președinte.

Andrei Cosma m. p.,

Ioan Pap m. p.,

Dr. Ladislau Gyurkó m. p.

Vasilii Mica m. p.,

Michael Borbély m. p.,

Michail Pap m. p.,

Vasilii Mureșan m. p.

Subscrisul comitet de supraveghere censurând acest bilanț l'am aflat întru toate conform operațiunilor din anul 1899.

Gabriel Cherebețiu m. p.,

F. Cocian m. p.,
 preș. com.

Demetriu Cionca m. p.,

T. Dragomir m. p.